

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра адміністративного, фінансового та інформаційного права

ЗАТВЕРДЖУЮ»

Юридичного факультету

Ярослав ЛАЗУР

06

2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОРІВНЯЛЬНЕ АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО

Рівень вищої освіти
Галузь знань
Спеціальність
Освітня програма
Статус дисципліни
Мова навчання

перший (бакалаврський)
29 Міжнародні відносини
293 Міжнародне право
Міжнародне право
обов'язкова
українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Порівняльне адміністративне право»
для здобувачів вищої освіти галузі знань 29 Міжнародні відносини спеціальності
293 Міжнародне право освітньої програми Міжнародне право.

Розробники: Логойда В.М. – доктор філософії, доцент кафедри
адміністративного, фінансового та інформаційного права

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
адміністративного, фінансового та інформаційного права

протокол № 10 від «19» червня 2024 року

Завідувач кафедри Тетяна КАРАБІН

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол № 8 від «19» червня 2024 року

Голова науково-методичної комісії Павло ЧЕРЕВКО

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»	Нормативна (обов'язкова)	
Модулів – 2	Спеціальність: 293 Міжнародне право	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		3-й	3
		Лекції	
		24 год.	8
		Практичні, семінарські	
		20 год.	4
		Індивідуальні завдання	
		-	-
		Самостійна робота	
		46 год.	78
		Лабораторні	
		-	-
Вид підсумкового контролю: екзамен	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр		

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Порівняльне адміністративне право є навчальною дисципліною, призначенням якої є визначення змісту, обсягу та характеру сфери адміністративно-правового регулювання в Україні і зарубіжних країнах, з метою гармонізації національного законодавства з міжнародними нормами та стандартами. Для України, в якій триває адміністративна реформа з її євроінтеграційними прагненнями, вивчення і використання зарубіжного досвіду є дуже важливим, особливо що стосується сфери діяльності публічної адміністрації. Вивчення і аналіз правових систем провідних країн світу, основних тенденцій розвитку адміністративного права за кордоном дозволяє запозичити дійсно передовий досвід та адаптувати його до українського законодавства та вітчизняної правозастосовної практики.

Метою викладання навчальної дисципліни «Порівняльне адміністративне право» є:

- допомогти студентам в опануванні системою знань з порівняльного адміністративного права;
- акцентувати увагу студентів на складних теоретичних та практичних проблемах порівняльного адміністративного права, а у зв'язку з цим запропонувати їм знайти шляхи та методи їх розв'язання;
- на основі конкретно-предметного матеріалу сприяти виробленню навичок аналітичного мислення у студентів, із застосуванням компаративістського підходу;
- на практичних заняттях виробити у студентів вміння використовувати іноземний досвід діяльності публічної адміністрації та регулювання публічної служби для розвитку адміністративного законодавства і правозастосовної практики в Україні.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Порівняльне адміністративне право» є:

1. З'ясування основних понять та категорій порівняльного адміністративного права, аналіз принципів, функцій та системи, а також інститутів даної галузі.
2. Глибоке знайомство з адміністративним правом провідних країн світу.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей :

Інтегральної: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у сфері міжнародного права.

Загальних: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК1); здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями (ЗК2); здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК3); до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК5); знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК6); здатність працювати в міжнародному контексті (ЗК7).

Спеціальних (фахових): здатність критично осмислювати теорії, принципи, методи і поняття міжнародного права, права Європейського Союзу, порівняльного правознавства, враховувати темпоральний чинник та прогнозувати основні напрямки розвитку правових систем (СК1); здатність формувати судження у сфері міжнародного права, права Європейського Союзу, національного права, порівняльного правознавства, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти (СК2); здатність забезпечувати юридичний супровід правовідносин з іноземним елементом, зовнішньоекономічної діяльності та міжнародного економічного співробітництва (СК6); здатність надавати юридичні висновки й консультації з питань міжнародного публічного і міжнародного приватного права, права Європейського Союзу, національного права України та права інших держав; прогнозувати і оцінювати юридичні ризики зовнішньополітичних та зовнішньоекономічних ініціатив та шляхи їхньої мінімізації (СК7); здатність вести дискусію і дебати з міжнародно-правових та загально-юридичних питань, готувати справи до розгляду в українських, закордонних, міжнародних судах і арбітражах (СК8); здатність вести дипломатичне та ділове листування, аналізувати зміст, характер і юридичну природу міжнародно-правових документів (СК9); здатність продовжувати професійне навчання із значним ступенем автономії (СК11); здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і проблеми в міжнародно-правовій та національно-

правовій діяльності (СК12); здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземною(ими) мовою(ами) (СК13); здатність до самостійної підготовки проєктів нормотворчих, правоінтерпретаційних та правозастосовних актів (СК14).

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- предмет, метод і систему порівняльного адміністративного права;
- основні проблеми науки порівняльного адміністративного права;
- базові концепції зарубіжних доктрин публічної адміністрації та адміністративного права;
- організацію та функціонування системи органів публічної адміністрації провідних зарубіжних країн;
- зміст та форми діяльності органів публічного управління усіх рівнів у провідних зарубіжних країнах;
- зміст та види контролю за діяльністю органів публічної адміністрації.

вміти :

- використовувати отримані знання в правозастосовній діяльності;
- вільно орієнтуватися в системі нормативно-правових актів, які регламентують відносини у сфері публічної адміністрації, аналізувати й коментувати відповідні положення;
- прогнозувати напрями здійснення реформ в Україні у зазначеній сфері;
- користуватися сучасною науковою і спеціальною літературою, електронними юридичними базами даних, іншими інформаційними джерелами.

Навчання відбувається у формі лекцій, семінарських занять, індивідуальних і групових консультацій, виконання студентами самостійних завдань, їх участі в науково-дослідницькій роботі.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин (для денної форми навчання 30 год. – лекцій, 30 год. – практичні, 30 год. – самостійні заняття; для заочної форми навчання – не передбачено) / 3 кредитів ECTS. Дана дисципліна викладається на 2 курсі впродовж одного семестру і завершується складанням іспиту.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Порівняльне адміністративне право» є опанування таких навчальних дисциплін освітньо-професійної програми «Міжнародне право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 293 «Міжнародне право» галузі знань 29 «Міжнародні відносини»:

- ОК 1 – Загальна історія держави і права;
- ОК 2 – Вступ до спеціальності «Міжнародне право»;
- ОК 3 – Країнознавство;
- ОК 5 – Теорія держави і права;
- ОК 6 – Правничі системи сучасності;
- ОК 7 – Іноземна мова;
- ОК 10 – Українська мова за професійним спрямуванням;
- ОК 12 – Порівняльне конституційне право.

4. Очікувані результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародне право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 293 «Міжнародне право» галузі знань 29 «Міжнародні відносини» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Розуміти історичний контекст формування міжнародно-правових норм та інститутів, цінності, що лежать у їхній основі, прогнозувати основні напрямки розвитку міжнародного і національного права	ПРН 2
Знати і розуміти нормативні положення, доктрини і принципи функціонування міжнародної і національних правових систем, здійснювати на цій основі аналіз та кваліфікацію правових явищ, застосовувати міжнародно-правові норми та принципи в національній правовій системі	ПРН 3
Здійснювати порівняльний аналіз правових систем, оцінювати і аргументувати їхні недоліки та переваги, знаходити і тлумачити релевантне іноземне законодавство, надавати консультації щодо його змісту і практики застосування, оцінювати та мінімізувати ризики юридично значущих дій з урахуванням множинності правових систем і юрисдикцій	ПРН 5
Використовувати практику Європейського суду з прав людини, інших міжнародних судових та арбітражних органів, міжнародних організацій та інших договірних органів, теоретичні знання з міжнародного права і національного права для обґрунтування і захисту власної позиції, захисту інтересів клієнта та в інших професійних цілях	ПРН 7
Передбачати широкі загальносуспільні наслідки укладання міжнародного договору, вчинення іншої дії дипломатичного або міжнародно-правового характеру, прийняття внутрішньодержавних нормативно-правових актів, виявляти відповідні ризики та попереджати загрози, зокрема у співпраці з фахівцями інших галузей	ПРН 9
Вільно комунікувати з професійних питань державною та іноземною (ими) мовою (ами) усно та письмово, фахово використовувати юридичну термінологію	ПРН 10
Доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з актуальних питань європейської та євроатлантичної інтеграції, міжнародного права, національного права та порівняльного правознавства	ПРН 12
Використовувати сучасні цифрові технології, здійснювати збирання з різних джерел, систематизацію та аналіз інформації щодо міжнародних і національних правових процесів і явищ	ПРН 15
Формулювати висновки, розробляти рекомендації, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання проблем у сфері правотворчої, правоінтерпретаційної та правозастосовної діяльності	ПРН 16
Застосовувати сучасні наукові досягнення у сфері міжнародного права, права Європейського Союзу та національного права, інтерпретувати результати наукових досліджень та використовувати їх у практичній професійній діяльності	ПРН 17
Передбачати наслідки юридично значущих дій і рішень для окремих фізичних, юридичних осіб і держави	ПРН 18

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Розуміти історичний контекст формування міжнародно-правових норм та інститутів, цінності, що лежать у їхній основі, прогнозувати основні напрямки розвитку міжнародного і національного адміністративного права	ПРН 2

Знати і розуміти нормативні положення, доктрини і принципи функціонування міжнародної і національних правових систем, інститутів та норм адміністративного права, здійснювати на цій основі аналіз та кваліфікацію правових явищ, застосовувати міжнародно-правові норми та принципи в національній правовій системі	ПРН 3
Здійснювати порівняльний аналіз правових систем, оцінювати і аргументувати їхні недоліки та переваги, знаходити і тлумачити релевантне іноземне законодавство, надавати консультації щодо його змісту і практики застосування з урахуванням в тому числі європеїзації публічного адміністрування.	ПРН 5
Використовувати практику Європейського суду з прав людини, інших міжнародних судових та арбітражних органів, міжнародних організацій та інших договірних органів, теоретичні знання з міжнародного адміністративного права і національного адміністративного права для обґрунтування і захисту власної позиції, захисту інтересів клієнта та в інших професійних цілях	ПРН 7
Передбачати широкі загальносуспільні наслідки укладання міжнародного договору, вчинення іншої дії дипломатичного або міжнародно-правового характеру, прийняття внутрішньодержавних нормативно-правових актів, виявляти відповідні ризики та попереджати загрози у сфері адміністративного права, зокрема у співпраці з фахівцями інших галузей	ПРН 9
Вільно комунікувати з професійних питань державною та іноземною (ими) мовою (ами) усно та письмово, фахово використовувати юридичну термінологію у галузі адміністративного права	ПРН 10
Доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з актуальних питань європейської та євроатлантичної інтеграції, міжнародного права, національного права та порівняльного правознавства з питань, релевантних для адміністративного права, адміністрування та належного врядування	ПРН 12
Використовувати сучасні цифрові технології, здійснювати збирання з різних джерел, систематизацію та аналіз інформації щодо міжнародних і національних правових процесів і явищ у галузі адміністративного права	ПРН 15
Формулювати висновки, розробляти рекомендації, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання проблем у сфері правотворчої, правоінтерпретаційної та правозастосовної діяльності у галузі адміністративного права	ПРН 16
Застосовувати сучасні наукові досягнення у сфері міжнародного права, права Європейського Союзу та національного адміністративного права, інтерпретувати результати наукових досліджень та використовувати їх у практичній професійній діяльності	ПРН 17
Передбачати наслідки юридично значущих дій і рішень для окремих фізичних, юридичних осіб і держави у галузі адміністрування	ПРН 18

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Порівняльне адміністративне право - загальна частина

Тема 1. Вступ до порівняльного адміністративного права.

- 1) Поняття порівняльного адміністративного права, його предмет і метод.
- 2) Система та принципи порівняльного адміністративного права.
- 3) Джерела порівняльного адміністративного права.

Тема 2. Публічна адміністрація.

- 1) Поняття публічної адміністрації, її ознаки та принципи організації.
  - 2) Система органів публічної адміністрації в зарубіжних країнах.
  - 3) Правовий статус та повноваження глав держав у сфері публічної адміністрації.
  - 4) Уряди в системі органів публічної адміністрації: правові засади діяльності та повноваження.
  - 5) Центральні і територіальні органи публічної адміністрації: їх види і компетенція.
  - 6) Децентралізовані адміністративні установи: склад, структура, повноваження.
- Делегування владних повноважень саморегульвним організаціям та іншим суб'єктам.

Тема 3. Публічна служба.

- 1) Публічна служба: поняття, сутність, правове регулювання.
- 2) Моделі публічної служби. Класифікація публічних службовців.
- 3) Порядок вступу, проходження та звільнення з публічної служби.
- 4) Права, обов'язки та відповідальність публічних службовців.

Тема 4. Форми діяльності публічної адміністрації.

- 1) Поняття форм діяльності публічної адміністрації: ознаки та види. Адміністративний розсуд.
- 2) Адміністративні акти: поняття, види та порівняльна характеристика. Підготовка, прийняття, виконання, оскарження нормативно-правових та індивідуальних адміністративних актів.
- 3) Адміністративні дії та процедури: поняття, види та правове регулювання.
- 4) Адміністративні договори.

Тема 5. Контроль за публічною адміністрацією.

- 1) Поняття, види та загальна характеристика контролю за діяльністю публічної адміністрації.
- 2) Форми контролю глав держав.
- 3) Парламентський та громадський контроль за публічною адміністрацією.
- 4) Внутрішній адміністративний контроль.
- 5) Судовий контроль за публічною адміністрацією.

Модуль 2. Порівняльне адміністративне право - особлива частина

Тема 6. Адміністративне право США.

- 1) Поняття та джерела адміністративного права США.

- 2) Організація публічної адміністрації в США.
- 3) Регулювання публічної служби в США.
- 4) Форми діяльності публічної адміністрації в США.
- 5) Контроль за публічною адміністрацією в США.

Тема 7.   *Адміністративне право Великобританії.*

- 1) Поняття та джерела адміністративного права Великобританії.
- 2) Організація публічної адміністрації у Великобританії.
- 3) Регулювання публічної служби у Великобританії.
- 4) Форми діяльності публічної адміністрації у Великобританії.
- 5) Контроль за публічною адміністрацією у Великобританії.

Тема 8.   *Адміністративне право Канади*

- 1) Поняття та джерела адміністративного права Канади.
- 2) Організація публічної адміністрації в Канаді.
- 3) Регулювання публічної служби в Канаді.
- 4) Форми діяльності публічної адміністрації в Канаді.
- 5) Контроль за публічною адміністрацією в Канаді.

Тема 9.   *Адміністративне право Франції.*

- 1) Поняття та джерела адміністративного права Франції.
- 2) Організація публічної адміністрації у Франції.
- 3) Регулювання публічної служби у Франції.
- 4) Форми діяльності публічної адміністрації у Франції.
- 5) Контроль за публічною адміністрацією у Франції.

Тема 10.   *Адміністративне право ФРН.*

- 1) Поняття та джерела адміністративного права ФРН.
- 2) Організація публічної адміністрації у ФРН.
- 3) Регулювання публічної служби у ФРН.
- 4) Форми діяльності публічної адміністрації у ФРН.
- 5) Контроль за публічною адміністрацією у ФРН.

Тема 11.   *Адміністративне право інших країн ЄС та ЄАВТ.*

- 1) Поняття та джерела адміністративного права в країнах ЄС та ЄАВТ.
- 2) Організація публічної адміністрації в країнах ЄС та ЄАВТ.
- 3) Регулювання публічної служби в країнах ЄС та ЄАВТ.
- 4) Форми діяльності публічної адміністрації в країнах ЄС та ЄАВТ.
- 5) Контроль за публічною адміністрацією в країнах ЄС та ЄАВТ.

Тема 12.   *Адміністративне право мусульманських країн.*

- 1) Поняття та джерела адміністративного права в мусульманських країнах.
- 2) Організація публічної адміністрації в мусульманських країнах.
- 3) Регулювання публічної служби в мусульманських країнах.
- 4) Форми діяльності публічної адміністрації в мусульманських країнах.
- 5) Контроль за публічною адміністрацією в мусульманських країнах.

Тема 13.   *Адміністративне право країн СНД.*

- 1)   Поняття та джерела адміністративного права в країнах СНД.
- 2)   Організація публічної адміністрації в країнах СНД.
- 3)   Регулювання публічної служби в країнах СНД.
- 4)   Форми діяльності публічної адміністрації в країнах СНД.
- 5)   Контроль за публічною адміністрацією в країнах СНД.

Тема 14.   *Адміністративне право країн Південної та Південно-східної Азії.*

- 6)   Поняття та джерела адміністративного права в країнах Південної та Південно-східної Азії.
- 7)   Організація публічної адміністрації в країнах Південної та Південно-східної Азії.
- 8)   Регулювання публічної служби в країнах Південної та Південно-східної Азії.
- 9)   Форми діяльності публічної адміністрації в країнах Південної та Південно-східної Азії.
- 10)   Контроль за публічною адміністрацією в країнах Південної та Південно-східної Азії.

Тема 15.   *Адміністративне право країн Латинської Америки.*

- 1)   Поняття та джерела адміністративного права в країнах Латинської Америки.
- 2)   Організація публічної адміністрації в країнах Латинської Америки.
- 3)   Регулювання публічної служби в країнах Латинської Америки.
- 4)   Форми діяльності публічної адміністрації в країнах Латинської Америки.
- 5)   Контроль за публічною адміністрацією в країнах Латинської Америки.

6. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	разом	в тому числі				разом	в тому числі			
		л	п	інд	с.р.		л	п	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Порівняльне адміністративне право – загальна частина										
Тема 1. Вступ до Порівняльного адміністративного права	5	2	-	-	3	6	1	-	-	5
Тема 2. Публічна адміністрація	7	2	2	-	3	6	1	-	-	5
Тема 3. Публічна служба	7	2	2	-	3	6	1	-	-	5
Тема 4. Форми діяльності публічної адміністрації	7	2	2	-	3	6	1	-	-	5
Тема 5. Контроль за публічною адміністрацією	7	2	2	-	3	6	-	-	-	6
Змістовий модуль 2. Порівняльне адміністративне право – особлива частина										
Тема 6. Адміністративне право США	6	2	1	-	3	6	1	-	-	5
Тема 7. Адміністративне право Великобританії	6	2	1	-	3	6	1	-	-	5
Тема 8. Адміністративне право Канади	4	-	-	-	4	6	-	-	-	6
Тема 9. Адміністративне право Франції	7	2	2	-	3	6	-	1	-	5
Тема 10. Адміністративне право ФРН	7	2	2	-	3	6	-	1	-	5
Тема 11. Адміністративне право інших країн ЄС та ЄАВТ	5	-	2	-	3	6	-	1	-	5
Тема 12. Адміністративне право мусульманських країн	4	-	1	-	3	6	-	-	-	6
Тема 13. Адміністративне право країн СНД	6	2	1	-	3	6	1	-	-	5
Тема 14. Адміністративне право країн Південної та Південно-східної Азії	6	2	1	-	3	6	1	-	-	5
Тема 15. Адміністративне право країн Латинської Америки	6	2	1	-	3	6	-	1	-	5
Всього по курсу	90	24	20	0	46	90	8	4	-	78

7. Теми практичних занять (денна форма навчання)

№	Назва теми	Кількість годин денне	Кількість годин заочне
1	Вступ до Порівняльного адміністративного права	-	-
2	Публічна адміністрація	2	-
3	Публічна служба	2	-
4	Форми діяльності публічної адміністрації	2	-
5	Контроль за публічною адміністрацією	2	-
6	Адміністративне право США	1	-
7	Адміністративне право Великобританії	1	-
8	Адміністративне право Канади	-	-
9	Адміністративне право Франції	2	1
10	Адміністративне право ФРН	2	1
11	Адміністративне право інших країн ЄС та ЄАВТ	2	1

12	Адміністративне право мусульманських країн	1	-
13	Адміністративне право країн СНД	1	-
14	Адміністративне право країн Південної та Південно-східної Азії	1	-
15	Адміністративне право країн Латинської Америки	1	1
	Разом	20	4

8. Самостійна робота (денна / заочна форми навчання)

№	Назва теми	Кількість годин денне	Кількість годин заочне
1	Вступ до Порівняльного адміністративного права	3	5
2	Публічна адміністрація	3	5
3	Публічна служба	3	5
4	Форми діяльності публічної адміністрації	3	5
5	Контроль за публічною адміністрацією	3	6
6	Адміністративне право США	3	5
7	Адміністративне право Великобританії	3	5
8	Адміністративне право Канади	4	6
9	Адміністративне право Франції	3	5
10	Адміністративне право ФРН	3	5
11	Адміністративне право інших країн ЄС та ЄАВТ	3	5
12	Адміністративне право мусульманських країн	3	6
13	Адміністративне право країн СНД	3	5
14	Адміністративне право країн Південної та Південно-східної Азії	3	5
15	Адміністративне право країн Латинської Америки	3	5
	Разом	46	78

9. Індивідуальні завдання

Студенти можуть виконувати індивідуальні завдання по вибраним студентами та погодженим викладачем темам у формі підготовки реферату, самостійної роботи, підготовки правового висновку по визначеній викладачем проблемі (розв'язання задач).

10. Методи навчання

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні – розповідь, пояснення, лекція; наочні – демонстрація, ілюстрація.

За характером логіки пізнання використовуються такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

11. Методи контролю

Протягом семестру студенти вивчають 2 змістових модулі (загальна та особлива частини). Після виконання кожної теми здійснюється поточний контроль у вигляді усної відповіді (індивідуального та фронтального опитування) чи письмового тестування, зокрема за допомогою сайту електронного навчання.

Підсумковий (модульний) контроль здійснюється двічі раз, по кожному змістовому модулю, за допомогою (на вибір викладача) письмової роботи по заданому питанню або тестування на сайті електронного навчання ДВНЗ «УжНУ» (на субсторінці навчальної дисципліни «Порівняльне адміністративне право» - на відповідний навчальний курс студент повинен завчасно самостійно зареєструватися).

Іспит (у випадках його проведення) здається усно.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота															Підсумковий тест (іспит)
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2										100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	100
4	4	4	4	4	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	

Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок студентів здійснюються за 100-бальною системою, за критеріями, встановленими ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Студент, який в результаті підсумкового контролю за модулем отримав 60 балів і більше, має право не складати іспит з дисципліни. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. За умови, що студент(ка) хоче покращити підсумкову оцінку за модуль із дисципліни, він (вона) має складати іспит.

Студент, який в результаті підсумкового оцінювання за модулем отримав менше 60 балів зобов'язаний складати іспит з дисципліни. У разі, коли відповіді студента під час іспит оцінені менш ніж у 60 балів, він (вона) отримує незадовільну підсумкову оцінку. При цьому результати поточного контролю не враховуються. Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за такою шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Конспект опорних лекцій всіх тем курсу.
2. Варіанти завдань для самостійної роботи студентів.
3. Варіанти теоретичних питань для самостійного вивчення.
4. Варіанти модульної контрольної роботи (тести).

5. Тематика наукових робіт з курсу.
6. Теоретичні питання для іспиту.

14. Рекомендована література та джерела

Базова

1. Адміністративне право зарубіжних країн: курс лекцій / під ред. О.В. Кузьменко. К.: Юрінком Інтер, 2014. 528 с.
2. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник у 2 томах. Т.1. Загальна частина. / під ред. В. Б. Авер'янова. К.: Юридична думка, 2007. 584 с.
3. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник у 2 томах. Т.2. Особлива частина. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. К.: Юридична думка, 2009. 624 с.
4. Адміністративне право : підручник / Ю.П. Битяк, І.М. Балакарева, І.В. Бойко, В.М. Гаращук [та 22 інших] ; за загальною редакцією Ю.П. Битяка ; Міністерство освіти і науки України, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2020. 390 с.
5. Загальне адміністративне право / під ред. І.С. Гриценка. К., 2017. 568 с.
6. Школик А. М. Порівняльне адміністративне право: навчальний посібник для юридичних ф-тів та ф-тів міжнародних відносин. Львів: ЗУКЦ, 2007. 226 с.
7. Comparative Administrative Law. Second edition / Rose-Ackerman Susan, Lindseth Peter, Emerson Blake. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing, 2017. 723 p.
8. Research Handbook on Global Administrative Law / Cassese Sabino. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing, 2016. 604 p.
9. Seerden René. Comparative Administrative Law, 4th ed.: Administrative Law of the European Union, Its Member States and the United States. Cambridge, UK / Antwerpen, Belgium: Intersentia, 2018. 438 p.
10. The Oxford Handbook of Comparative Administrative Law. / Cane Peter, Lindseth Peter, Ip Eric, Hofmann Herwig. Oxford, UK: Oxford University Press, 2020. 1092 p.

Допоміжна

1. Адміністративне право. Альбом схем: навчальний посібник / Ю. П. Битяк, В. В. Зуй, В. М. Гаращук та ін. Х.: НУ "Юридична академія України ім. Я. Мудрого", 2012. 160 с.
2. Грін О.О. Порівняльне адміністративне право: навчально-методичний посібник. Ужгород: Вид-во «ФОП Сабов А.М.», 2022. 57 с.
3. Гураль П.Ф. Органи місцевого самоврядування у зарубіжних країнах: навчальний посібник. Львів, 2017. 147 с.
4. Лісничий В. В. Політичні та адміністративні системи зарубіжних країн. К.: ВД Професіонал, 2004. 335 с.
5. Матюхіна Н. П. Управління поліцією зарубіжних країн: сучасні підходи та ключові поняття. Х.: Гриф, 2006. 301 с.
6. Назаров І. В. Судові системи країн Європейського Союзу та України: генезис та порівняння. Х.: Фінн, 2011. 432 с.
7. Павліченко Є.В. Сутність та проблеми розвитку адміністративно-правової компаративістики. *Правовий часопис Донбасу*. 2019. №2. С. 85–93.
8. Публічна влада та управління: принципи і механізм реалізації / під ред. Н. Р. Нижник. Чернівці: Технодрук, 2008. 432 с.
9. Публічне адміністрування. Настільна книга державного службовця і політика. Понятійно-термінологічний словник. / уклад. К. О. Ващенко, Р. Г. Щокін, Є. О. Романенко., Л. М. Акімова. К.: МАУП. 2020. 764 с.

10. Пухтецька А. Європейський адміністративний простір. К.: Юридична думка, 2010. 139 с.
11. Решота В.В. Англо-саксонська модель адміністративної юстиції. Львів, 2020. 180 с.
12. Харитонов О. І. Порівняльне право Європи: Основи порівняльного правознавства. Європейські традиції / О. І. Харитонов, Є. О. Харитонов. – Х.: Одісей», 2002. – 592 с.
13. Шмідт-Ассманн Е. Загальне адміністративне право як ідея врегулювання: основні засади та завдання систематики адміністративного права. К.: К.І.С., 2009. 552 с.
14. Jean-Bernard Auby / Thomas Perroud (eds.), *Droit comparé de la procédure administrative / Comparative Law of Administrative Procedure*, Brussels: Bruylant, 2016. 1043 p.
15. Bignami Francesca / Mauro Bussani, Ugo Mattei (eds.), *The Cambridge Companion to Comparative Law (Comparative administrative law)*. New York: Cambridge University Press. 2012. 409 p.
16. Giacinto della Cananea, *The 'Common Core' of Administrative Laws in Europe: A Research Agenda*. Milano, 2018. 29 p.
17. Brian Chapman. *The Profession of Government. The Public Service in Europe*. New York: Taylor & Francis Group. 2024. 354 p.
18. Timothy Endicott. *Administrative Law (5th edition)*. New York: Oxford University Press. 2021. 627 p.
19. *Global Encyclopedia of Public Administration, Public Policy, and Governance*. Second Edition. Ali Farazmand (ed.). Springer. 2023. 13466 p.
20. Frank J. Goodnow. *Comparative Administrative Law. An Analysis of the Administrative Systems National and Local, of the United States, England, France and Germany*. Washington, D.C.: Beard Books. 2000 (reprinted). 327 p.
21. *Handbook on European Union Public Administration*. / Gijs Jan Brandsma (ed.). Cheltenham: Edward Elgar Publishing Limited. 2024. 385 p.
22. *Handbook on Public Administration (4th edition)*. / W. Bartley Hildreth, Gerald J. Miller and Evert A. Lindquist (eds.). New York: Taylor & Francis Group. 2021. 323 p.
23. Lalor Stephen. *A General Theory of Public Administration*. Dublin. 2014. 222 p.
24. Rosenbloom, D.H. *Administrative Law for Public Managers (3rd ed.)*. New York: Taylor & Francis Group. 2022. 268 p.
25. Rosenbloom, D.H., Kravchuk, R.S., & Clerkin, R.M. *Public Administration: Understanding Management, Politics, and Law in the Public Sector (9th ed.)*. New York: Taylor & Francis Group. 2022. 660 p.
26. Christoph Schönberger, *Verwaltungsrechtsvergleichung: Eigenheiten, Methoden und Geschichte*, in: *Ius Publicum Europaeum, Band IV: Verwaltungsrecht in Europa: Wissenschaft / hrsg. von Armin von Bogdandy, Sabino Cassese, Peter Michael: Müller, 2011, P. 493-540.*

Основні нормативно-правові джерела України по навчальній дисципліні

1. Конституція України
2. Кодекс адміністративного судочинства України
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення
4. Закон України «Про адміністративну процедуру»
5. Закон України «Про адміністративні послуги»
6. Закон України «Про державну службу»
7. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування»
8. Закон України «Про звернення громадян»
9. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»
10. Закон України «Про місцеві державні адміністрації»
11. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади»

12. Закон України «Про Кабінет Міністрів України»
13. Закон України «Про співробітництво територіальних громад»

15. Інформаційні ресурси

1. <http://zakon.rada.gov.ua/laws> - пошукова система «Законодавство України»
2. <https://realaw.blog/> - онлайн-журнал «Review of European Administrative Law»
3. <https://library.onu.edu/c.php?g=1053698&p=7652427> – юридична бібліотека Таггарта, Огайо (ресурси по Порівняльному адміністративному праву)
4. <https://applaw.net/index.php/journal/index> - журнал «Адміністративне право і процес» (видавець – КНУ ім. Т. Шевченка).
5. <https://visnyk-juris-uzhnu.com/> , <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/> - журнал «Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право».

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н. р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол № ____ від « ____ » _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н. р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол № ____ від « ____ » _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н. р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол № ____ від « ____ » _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н. р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол № ____ від « ____ » _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)